

[Statsministeren.]

mellem USA og en række lande angående taktiske atomvåben. Sådanne aftaler blev sluttet med Frankrig, Tyskland, Holland, Belgien, Italien, Grækenland, Tyrkiet, Canada og Storbritannien. De i henhold til disse aftaler truffede arrangementer er vedvarende i kraft.

Det er altså en kendsgerning — en kendsgerning, som har været offentligheden fuldt bekendt — at amerikanske atomsprængladninger i henhold til bilaterale aftaler mellem USA og de nævnte NATO-lande igennem flere år har været oplagret i de nævnte 9 lande. Disse aftaler er kendt under betegnelsen dobbeltnøgleaftaler. Deres hovedprincip er, at intet atomvåben kan udløses uden tilladelse fra USAs præsident. Kontrollen med, at de pågældende våben ikke anvendes uden den behørigt bemyndigelse, er meget streng, og som sagt er det ene og alene præsidenten for USA, der kan træffe denne beslutning.

Lad mig tilføje, at atomvåben under dobbeltnøglesystemet kun udgør en del af de atomvåben, der i det hele er til rådighed for NATOs forsvar i Europa. Også USAs egne styrker i Europa har atomvåben, men også for deres anvendelse gælder princippet om præsidentens kontrol. Vi har ingen grund til at tro, at oplagringen finder sted på en måde, der betyder, at USA tager nogen form for risiko for, at andre lande træffer eller er i stand til at udføre ensidige beslutninger, tværtimod er man bekendt med, at sikkerhedsforanstaltningerne, som jeg nævnte det, er overordentlig rigoristiske; det er da også klart i USAs egen interesse, at der ikke slækkes på denne kontrol.

Jeg sagde indledningsvis, at jeg forstod de betænkeligheder, som de forlydender, der har været fremme om de omtalte arrangementer, kan give anledning til. Jeg ved, at den daværende regering, da beslutningen blev truffet i NATO i 1957 — jeg var selv til stede på det pågældende NATO-møde — var opmærksom på de farer, som en sådan ordning kunne indebære for mulighederne for afspænding mellem øst og vest; muligheder, som vi ønskede at fremme dengang, ganske som vi ønsker det i dag. Vi måtte dengang afveje dette hensyn mod hensynet til den faktisk

bestående trussel mod magtbalancen og den overvejende stemning hos de øvrige alliancepartnere for, at noget effektivt måtte gøres. Jeg tror, vor beslutning var rigtig, og mener ikke, at udviklingen siden har vist noget andet.

Den største hindring for, at forhandlinger om afspænding kan føre til nye fremskridt, er uden tvivl Vietnam. Jeg vil gerne gentage regeringens ofte udtalte synspunkt herom. Vi mener, at denne konflikt ikke bør løses ad militær vej. Løsningen ligger imidlertid heller ikke i en ensidig amerikansk tilbagetrækning, som kun vil føre til, at Vietnam og det omliggende område vil komme under en anden stormagts politiske og militære dominering. En varig og for de lokale befolkninger tilfredsstillende løsning kan kun findes i forhandlinger uden forhåndsbetingselser, der tager sit udgangspunkt i Genèveaftalerne af 1954, og hvori alle interesserede parter, herunder Vietcong, må deltage. Til sådanne forhandlinger er i hvert fald USA rede; andre parter i konflikten er det ikke og har afvist en række forsøg på kontakter til forberedelse af sådanne forhandlinger. Ansvar for, at en ordening tilvejebringes, må i første række påhvile de implicerede parter og de lande, der deltog i Genèvekonferencen i 1954.

En fortsættelse af den afspænding, som fulgte efter Cubakrisen i 1962, er af afgørende betydning. Efter vor opfattelse er det en hovedforudsætning for at komme videre ad denne vej, at respekten for den bestående magtbalance mellem de to supermagter opretholdes, og at magtbalancen ikke undergår væsentlige forskydninger i den ene eller i den anden retning. Det følger heraf, at vi er imod foranstaltninger, der kan føre til en spredning af den politiske kontrol med atomvåben; vi ønsker ingen ændringer i den situation, hvorefter det er USAs præsident, der har den afgørende beføjelse med hensyn til atomvåbens anvendelse i den vestlige verden. Det er derfor også regeringens opfattelse, at spørgsmålet om indgåelse af en aftale til forhindring af spredning af atomvåben trænger sig meget stærkt på. Det er klart, at der er en sammenhæng mellem udviklingen på dette område og nedrustningssagen i det hele taget; regeringen har derfor med